РЕЦЕНЗІЇ

Туранли Ф.Ґ. **AĆacan BeyoĆlu (Агаджан Бейоглу). Tİrkmen Boylarčnčn Tarih ve Etnografyasč (Історія та етнографія туркменських етносів).** –Îstanbul, 2000. – 965 s.

Автор за походженням є туркменом, який останнім часом працює в Туреччині, де я мав змогу познайомитися з ним під час стажування в Стамбульському міжнародному університеті (1994–1996 рр.). Книга А. Бейоглу написана в найкращих традиціях світової науки: дослідник зібрав увесь досяжний йому матеріал, ретельно опрацював його і, що важливо, виклав всю душу. Отже, йдеться про історію рідного авторові народу, якому тривалий час не вдавалося висловити ті думки та ідеї, що їх тепер втілив у життя цей молодий науковець.

Монографія "Історія та етнографія туркменських етносів" (написана турецькою мовою) є вагомим науковим доробком, де висвітлені результати багаторічного дослідження проблем, пов'язаних з об'єктивним вивченням історії походження туркменських етносів, роду алкиревлі (Alkčrevli) та караевлі (Karaevli), а також, де висвітлені проблеми їхніх нащадків, які продовжують своє життя у Туркменістані.

У роботі всебічно аналізуються особливості традицій, соціальне життя, побут, релігія, культура, генеалогія і економіка зазначених етносів.

Ця робота має достатньо розгалужену структуру, що складається з численних розділів та параграфів.

У I розділі автор подає детальне тлумачення терміну "сакар" (Sakar), висвітлює причини виникнення даного етносу. У II розділі – знайомить нас з етапами формування роду сакарських туркменів та подає класифікацію різних гілок цього роду. У III – розглядаються події, що стосуються питань загарбання царською Росією областей, де проживав названий народ, а також досліджується становище туркменів протягом XX століття у місцях їх компактного проживання. Розділ IV надає відомості про чисельність етносу сакар та інших етносів у світі, які носять подібну назву. Слід зазначити, що V розділ цієї книги присвячений переважно питанням, що стосуються історії соціологічних та культурологічних аспектів життя сакарських туркменів з поданням широкого етнографічного огляду. В VI розділі основна увага присвячена особливостям матеріального життя цього народу. Крім цього підкреслюються негативні впливи радянської політики на тюркські народи Центральної Азії, що призвело до компрометації національної культури.

Зазначимо, що важливу частину наукового апарату цієї роботи становлять джерельні матеріали, а саме: книга "Dûvënİ Lijgat'it-Tİrk" (Антологічний тлумачний словник тюркської мови), написана ще в XI столітті Магмудом Кашкарли. В ній автор встановлює назви 22-х тюркських етносів огузького роду. Другим значним джерелом для дослідження згаданої теми автор обрав "OĆuznëme" (літопис про Огузів), написаний Ебульгаїром Фазлалаг Решідуддином (1247–1318 рр.), де є відомості про генеалогію огузьких туркменів, яка складається з 24 етносів. Третє не менш вагоме джерело, що називається так само – "OĆuznëme", було написане в середині XVI століття туркменським істориком Салар Баба Гулали Оглу Гиридари та інші.

У результаті дослідження історії походження та розвитку названих етносів автор також встановлює схему (S. 949–965) родоводу туркменських сакарів.

В опрацюванні використаних джерел та літератури А. Бейоглу використовував сталу методологію дослідження та написання історичних праць.

Ця книга має особливе значення для вивчення історії та етнографії туркменів і, безперечно, зацікавить науковців-сходознавців.